

тури, підтримку психологічного здоров'я та зміцнення громадянської активності сприяння адаптації до нових реалій і підвищенню конкурентоспроможності національної економіки.

Економічні обмеження, викликані війни, підкреслюють використання раціонального використання ресурсів та активного залучення міжнародної підтримки. Пріоритетність інвестування в людський потенціал дозволить Україні не тільки відновитися після кризового періоду, але й створити основу для стабільного розвитку в умовах глобальних економічних і технологічних викликів. Стратегічна орієнтація на людський капітал як головний ресурс економіки забезпечити поступове підвищення рівня життя громадян, відновлення робочих місць і зміцнення держави на міжнародній арені.

Література

1. Герасимчук, Н.М. Збереження людського потенціалу в умовах війни / Н.М. Герасимчук // Економіка та суспільство. — 2023. — № 34. — С. 45–50. — Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2371>.
2. Томчук, О.В. Проблеми збереження людського потенціалу України в умовах війни / О.В. Томчук // Економічні дослідження. — 2022. — № 10(15). — С. 126–135. — Режим доступу: https://economicscience.net/wp-content/uploads/2022/10/10.22._topic_Olesya-V.-Tomchuk-126-135.pdf.
3. Мельник, І.А. Людський капітал України в умовах війни: втрати та надбання / І.А. Мельник // Економіка та суспільство. — 2023. — № 35. — С. 60–68. — Режим доступу: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1312/1266>.

Савків У.С.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту і маркетингу,*

Любченко О.В.

*здобувач PhD,
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника*

ВПЛИВ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Воєнний час значно трансформує економічний ландшафт, впливаючи на функціонування підприємств у різних галузях. Бізнесу доводиться адаптуватися до нових реалій, які супроводжуються підвищеними ризиками, обмеженнями та нестабільністю ринків.

Компанії, які прагнуть зберегти конкурентну перевагу, повинні постійно вдосконалювати свої продукти та послуги, враховуючи мінливі потреби споживачів і технологічний прогрес [1].

Основним завданням управлінців усіх рівнів влади є розробка відповідних стратегічних планів і забезпечення їхньої ефективної реалізації [2].

Бізнес-планування в умовах воєнного часу набуває особливого значення, оскільки допомагає підприємствам адаптуватися до нестабільного середовища та забезпечити свою життєздатність. У цей період компанії стикаються з численними викликами: порушенням логістичних ланцюгів, зниженням купівельної спроможності, відтоком кадрів, фізичним знищенням активів тощо. Грамотно сформований бізнес-план стає дієвим інструментом для управління ризиками, планування ресурсів і визначення пріоритетів у діяльності.

Основна цінність бізнес-планування полягає в тому, що воно дозволяє чітко оцінити реальні можливості підприємства, виявити слабкі місця та знайти способи їх мінімізації. Це особливо важливо у кризових умовах, коли кожне рішення може вплинути на подальше існування бізнесу.

Планування бізнесу дає змогу:

- розробити стратегію та визначити перспективні напрямки діяльності;

– розрахувати необхідні ресурси — фінанси, матеріали, людські ресурси, які потрібно ефективно використовувати для підтримки операційної діяльності підприємства;

– підвищити гнучкість бізнесу та передбачати можливі сценарії розвитку подій, щоб вчасно реагувати на зміни;

– сприяє залученню інвесторів, партнерів чи можливості отримання державної допомоги.

В умовах воєнного часу бізнес-планування є орієнтиром, який допомагає керівникам приймати соціально відповідальні рішення, підтримувати працівників і сприяти відновленню економіки, що не лише забезпечує стабільність окремих підприємств, але й допомагає зберегти робочі місця, підтримати громади та зробити свій внесок у післявоєнне відновлення країни.

В умовах війни бізнес-планування та конкурентоспроможність стають нерозривно пов'язаними, оскільки ефективне планування допомагає підприємствам не лише виживати, але й зберігати чи навіть зміцнювати свої позиції на ринку.

Конкурентоспроможність підприємства залежить від його здатності адаптуватися до нестабільного середовища, швидко реагувати на виклики та знаходити оптимальні шляхи розвитку.

Основними аспектами взаємозв'язку є:

– бізнес-планування починається з аналізу ринку, включаючи оцінку попиту, змін у поведінці споживачів і дій конкурентів, що у воєнний час допомагає компаніям визначити основні конкурентні переваги, такі як доступність, швидкість адаптації чи здатність працювати в умовах обмежених ресурсів;

– оптимізація ресурсів дозволяє ефективно розподіляти наявні ресурси (фінансові, людські, матеріальні), що є критично важливим в умовах їхнього дефіциту. Компанія, яка оптимізує свої витрати, може запропонувати продукцію чи послуги за конкурентними цінами, підвищуючи свою привабливість на ринку;

– бізнес-план враховує можливі сценарії розвитку подій, що дозволяє підприємству бути готовим до змін у воєнній ситуації. Гнучкість у реагуванні на зовнішні виклики є важливим чинником конкурентоспроможності, адже вона дозволяє зберігати актуальність пропозиції навіть у умовах кризи;

– планування стимулює пошук інноваційних підходів, які можуть стати основою для формування конкурентних переваг. Це може бути впровадження нових технологій, змін у логістиці чи освоєння нових ринків, що особливо важливо в умовах воєнних обмежень;

– конкурентоспроможні підприємства, які мають чіткий бізнес-план, отримують доступ до фінансової допомоги, грантів та інвестицій, що дозволяє їм зберігати стійкість і розвиватися у складні часи.

– в умовах війни бізнес, який інтегрує у свій план соціальні ініціативи (підтримка працівників, допомога громаді, державі, армії), отримує довіру споживачів і партнерів, що посилює його конкурентоспроможність.

Бізнес-планування в умовах війни є основою для забезпечення конкурентоспроможності, оскільки дозволяє підприємствам адаптуватися до нових реалій, ефективно використовувати ресурси та розвивати стратегічні переваги. Конкурентоспроможність, у свою чергу, стимулює підприємства до якісного та продуманого планування, що забезпечує їхню стійкість і перспективність у складних умовах.

Література

1. Любченко О.В., Савків У.С. Стратегії конкурентного розвитку підприємництва. Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кам'янець-Подільський, 21-22 травня 2024 р.). Кам'янець-Подільський : НРЗВО КПДІ, 2024. С. 59–60.

2. Савків У.С., Лещук Г.В., Сидор Г.В. Державне управління соціально-економічною стабільністю країни та особливості застосування антикризових заходів в умовах воєнного часу. *«Актуальні питання у сучасній науці (Серія Економіка)»*: журнал. 2024. Вип 20. Т.1. С. 390–403.